

22 januari 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats] ([land]) [straat],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen pater [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie Minderbroeders-Franciscanen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 16 januari 2012. Op 28 maart 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van dr. [naam] ofm, minister provinciaal van voormelde Congregatie.

Op 12 december 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is niet verschenen. Namens hem was aanwezig zijn juridisch adviseur mr. Weller voornoemd.

Namens de Congregatie is verschenen dr. [naam] voornoemd.

2. De klacht

2.1. Klager heeft in de periode [jaar-jaar] gewoond op het jongensinternaat [naam] van de Arme Broeders van de heilige Franciscus in [plaats], [plaats]. Aangeklaagde was er rector en priester en klager werd verplicht om een tijdje misdienaar te worden. Toen klager met aangeklaagde in de sacristie moest zijn, moest klager hem enkele malen opnieuw aankleden. Aangeklaagde zei tegen hem dat hij het prettig vond om aangeraakt te worden en ook om aan te raken. Aangeklaagde leidde klagers hand naar zijn genitaliën, terwijl hij die van klager al vast had gepakt. Klager is toen weggerend en heeft nooit meer de mis gediend.

2.2. Deze klacht maakt deel uit van een reeks van elf klachten, waarvan de overige tien gericht zijn tegen broeders van het internaat. Klager is er door meerdere broeders vrijwel

wekelijks seksueel misbruikt onder toepassing of dreiging met lichamelijk en geestelijk geweld. Er heerste een schrikbewind, waarbij de broeders elkaar de bal toespeelden en elkaar in bescherming namen. Klager kon zich tot niemand wenden omdat niemand te vertrouwen was. Tegenover de buitenwereld gedroegen de broeders zich uiterst beminnelijk en werden zij op handen gedragen.

Klager verbleef er met een jonger broertje om wiens welzijn hij zeer bezorgd was, zonder dat hij daar enige invloed op kon hebben.

2.3. Deze periode heeft klagers hele verdere leven zeer negatief beïnvloed. Zijn fysieke en geestelijke welzijn is enorm geschaad, zijn persoonlijkheid verminkt. Klager ervaart dat hij iemand is geworden die hij nooit had willen worden. Hij wordt nog regelmatig achtervolgd door angsten en beelden van het misbruik en geweld dat hem in die periode is aangedaan. Rond zijn 30ste jaar heeft hij een zelfmoordpoging ondernomen. Kort erna is hij arbeidsongeschikt verklaard en ondanks 20 jaar therapie en medicatie blijft klager zich geconfronteerd zien met zijn verschrikkelijke verleden. De publiciteit rond het seksueel misbruik en de (aanvankelijke) ontkenning door de Katholieke kerk van de bekendheid met het seksueel misbruik maakt bij klager opnieuw diepe wonden en wekt bij hem grote woede vanwege de ervaren onrechtvaardigheid.

2.4. Klager hoopt met de klachtenprocedure een oprechte en werkelijke erkenning te krijgen van hetgeen hem is aangedaan in de jaren op het internaat, niet alleen met betrekking tot het seksueel misbruik maar als onderdeel van het geestelijke en lichamelijk geweld waaronder de leerlingen op het internaat moesten leven. Klager wenst dat er maatregelen worden genomen tegen degenen die destijds verantwoordelijk waren en nu nog posities binnen de Orde bekleden, voor zover dit nog zinvol is. Tot slot hoopt klager met gegrond verklaring van zijn klacht iets aan zelfrespect te hervinden.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De minister-provinciaal heeft in zijn reactie gesteld dat hij uitgebreid op de hoogte is van het dossier [plaats], met name als gevolg van de onjuiste veronderstelling dat het internaat onder verantwoordelijkheid viel van de Minderbroeders-Franciscanen. Het internaat stond echter onder leiding van een Duitse congregatie van de Broeders Franciscanen, een gemeenschap van niet-priesters. Zij 'huurden' een priester in voor diensten in de (school)kapel en voor godsdienstonderwijs. Aangeklaagde is voor deze taak door de Minderbroeders-Franciscanen beschikbaar gesteld en vervulde deze taak van [jaar] tot [jaar], toen hij eervol door de bisschop van Roermond is ontslagen. De minister-provinciaal stelt dat hij geen reden heeft om aan de oprechtheid van klager te twifelen en gaat ervan uit dat deze naar eer en geweten zijn verklaringen heeft afgelegd. Hij zal dan ook, indien de Klachtencommissie adviseert tot gegrondverklaring dit oordeel overnemen en klager zijn oprechte excuses aanbieden.

Hij hecht er echter aan - met het oog op zijn bijdrage aan de vermindering van leed voor klager en een financiële compensatie - erop te wijzen dat het aandeel van aangeklaagde, ten opzichte van hetgeen de overige aangeklaagden klager hebben aangedaan, relatief gering is, hetgeen dan mutatis mutandis geldt voor de aansprakelijkheid van de Congregatie van de Minderbroeders-Franciscanen.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert het feit dat klager aangeklaagde verwijt zich heeft afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde is het feit niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenis die klager schetst heeft plaatsgevonden.

Aangeklaagde heeft klager eenmalig bij zijn genitaliën vastgepakt en heeft klagers hand naar zijn genitaliën geleid om deze ook vast te pakken.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft opgeschreven. Daarnaast blijkt uit de overgelegde verklaring van [naam] (2011T376 (5) die eveneens misdienaar bij aangeklaagde was, dat deze zich ook bij aangeklaagde moest uitkleden, waarbij aangeklaagde zijn penis betastte. Ook moest hij op aangeklaagde's kamer op zijn schoot komen zitten waarbij hij voelde dat aangeklaagde een stijve penis kreeg.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het misbruik pas ongeveer 8 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een gezagsdrager die hij zou moeten kunnen vertrouwen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. De minister-provinciaal heeft daartoe een eerste stap gedaan door in de schriftelijke reactie en ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

4.6 De Klachtencommissie verzoekt de Compensatiecommissie om ingeval van een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de Congregatie, bij een verzoek om schadevergoeding kennis te nemen van hetgeen hiervoor onder 3, laatste alinea, is aangevoerd.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie Minderbroeders-Franciscanen de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 22 januari 2013 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, mr. M.P.P.M. Merx en drs. A.A.M. Oostveen, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie Minderbroeders-Franciscanen en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.